

AGIMI

E përkohshme letrare - politike

DEL NË FILLIM TË Ç' DO MOJL.

Organ i Shoqnis "VLLAZNIJA,"

E drejton: Prof. KARL GURAKUQI.

PËRMBAJTJA E LÂNDËS

Rândsija e përfaqsimit diplomatik	A. J.
Ushtrijs	Gimaj
Bleta	K. Borshi
Bylbyli i cofun	Kushâ
Kosova (Serbi e vjeter l)	K. Noqi
Lajme vëndi.	Chronologj

Mbarshtrues: ALI BORSHI

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

**BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)**

E PËRKOHSHME LETRARE - POLITIKE

DEL NË FILLIM TË Ç' DO MOJI.

Nri 12.

Shkodër Prill 1921.

Vjeti i II.

Rândsija e përfaqsimit diplomatik.

(Ndër përshkime të historis)

Lexuesat e fletores «Besa Shqyp-tare» do të kén pà në Nr. 3 të kësaj fletoreje një artikull ku flitet mbi a-venturat, me të cilat janë tue marrë disa Shqyp-tarë përfaqsimet diplomatike. Artikulli qí po rreshtoi këtu áisht si një vijim i atij qí u botue në fletoren e përmendun. Ndër këta rreshta due të përshkruej shkurtazi historinë diplomatike a mã mirë me thánë të tregoj se sa rândsi e kujdes i madh i ka qënë dhânë edhe ndër kohna mã të vjetra zyrës së përfaqsimit diplomatik e ç' farë çilsish e detyrësh të mëdhà e të shtërngueshme kanë pasë ata qí i zgjidhshin për të përfaqësue shtetin ndër të huej.

Duhet dijtun mã në krye se përfaqsimet diplomatike apo dërgatat e një shteti ase e njëj populli te një tjetër janë zakone tepër të vjetra aq sà s'kà njeri qí mund të caktojë fillësën e veprimt të tyne. — Këjo mund të mirret vesht fort mirë edhe prej arsyes vetë, tue qënë se ket veprim e kà sjellun nevoja, mbassi áisht një punë e lidhun me jetën shoqnore të popujvet. Këtë na e vërteton edhe një pikë tjetër, due me thánë se s'kà muejtë me u diktue deri sot as ethymologjia

e fjalës *ambasador* për të cilën dikush thotë se rrjedhë prej fjalës germanishte *ein Botschafter*; dikush prej *ambactia apo ambaxia* qí don me thánë (zyrim) funksjon; disa tjerë thonë se ka rrâjën prej fjalës gotike *andbahts* qí rrëfen ministër; ka asish qí mendojnë se rrjedhë prej fjalës cel-tike *ambastus* qí po i përgjegjka fjalës zyrtar....

Dihet mirëfilli mandej, e këtë na shpjegojnë edhe faqet e ç' farë do historije sa mã e vjetër, qí marrdhanjet ndërmjet të një populli me një tjetër, prej kohvet mã të para të njerzimit nuk mund t' u përfutuen përveç se ne-për mjet të zyrtarvet, t' oficerarvet e të sacerdotvet, t' atyne barrarvet qí kishin çilsit mã të mirë për të përfaqësue vëndin e me dhânë e me marrë mbi çashtje e punë të Shtetit të tyne me të huej.

Tue shfletue historinë gjëjmë se qýsh ndër mbremi të mëdhà e të vjetra të Lindjes u dërgojshin ambashjarda e n' Indi, n' at përmëndtore të veprimt ligjtues, shihen edhe sot ligjëti e *Manu-it* (1), ku flitet mbi veprimin

(1) Libër ligje, i cili u njihte si i shëjtë n' Indi e kù diktohet doktrina e brahmanismit e tjera.

apo zyrimin e diplomatik, e caktohet qellimi i saj tue e vû në harmoni me qellimet politike q' mbreti lypet të vëndojë.

Për me rrëfye edhe mâ këthjellsisht, se ç' rëndësi kishte përfaqsesi diplomatik e veprimi i tij ndër ato kohë, q' mund të quhen mâ të lashtat, po rreshtoj disa pika q' përmbajnë ligjë e librit shëjt t' Indjanvet (Manu) të cilat ishin si porosi apo detyrë kryekreje për përfaqsesat diplomatikë t' asaj mbretinije.

«Mbreti lypet të zgjedhë për përfaqses atë q' të dijë të kuptojë e të dallojë shëjet, sjelljet e gestat.»

«Është i çmueshëm për ambasador të njëj mbreti ai q' tërhejë dashtëni, q' është i papërluem, i drejtë, q' kâ një përmende (memoriam) të mirë tue i ndëjë në mend vëndet e kohët e njëj pune; q' të kët një të pame të bukur, të jët guximtar e gojtâr ».

«Ushtria e mirë përmbahet prej generalit, ashtu edhe rendi i mirë i drejtsis e zbatimi i drejtë i ndeshkimevet si edhe lufta e paqi rrjedhin prej ambasadorvet.»

«Këjo është e vërtetë, pse ambasadori q' afron anmiqt, është ai q' sjellë dasin ndër beslidhun, tue qënë se mërr e ep për punë q' sjellin të prishunit ndërmjet të tyne apo mëndimin e mirë».

«Ndër marrdhânjët me një mbret të huej, ambasadori lypet të përpiqet me i blé mënden e qellimet Mbretit prej disa shëjeve, prej fytyrës e prej gestavet të tij si edhe prej shëjevet e gestavet t' emisarvet të mëshehtë q' kâ ai. Përveç kësaj, ambasadori duhet të njojë projektet e princit pranë të cilit është i përfaqsuem, tue u pjekun me këshilltarët mâ të aftë të tij e sidomos me ata q' s' janë të kënaqun

prej princit»....

Edhe në Greq të vjetër gjëjmë një rregullim diplomatik t' organizuem e të caktuem mbas rregullavet të parashkrueme.

Për me i dhënë një rëndësi mâ të madhe zgjedhjes s' ambasadorvet, ndër kohna të vjetra në Greq këta u zgjidhshin prej popullit, e zyra apo detyra për të përfaqsuë popullin ndër punë politike, n' Eladë të vjetër u njehte mâ e çmueshmja e mâ e ndershmja; kështu q' njerzt mâ të shkëlqeshëm u ëmnojshin për ket zyrë e kishin shpërblimet mâ të mëdhâ kûr i delshin punës në krye. Kështu, për tregim, historjakët grekë, diftojnë për kunorën e arit (e florijtë) e statuen ekvestre q' qyteti i Athinës i pat dhurue Erodotit në vj. 295 p. K. për shërbimet e mëdhâ q' i pat bâ republikës si ambasador pranë Mbretit Demetrio, tue mërrijtun me veprimin e tij me vû paqin me ket mbret e me i dhënë fûnd sa mâ parë luftës. -

Por në qoftë se ishin të shkëlqeshme nderimet të cillat i u epshin ambasadorvet, q' u diftojshin të dëjë të besimit q' kishte vû populli në ta, aq mâ të mëdhâ e të rânda fort ishin ndeshkimet për ata q' trathtojshin at besim.

Ishte në s' tepër fort rreziku i korruptcionit t' ambasadorvet prej anës së mbretënvët pranë të cilit ishin të dërguem; e për me i dale para një rreziku të tillë, ishin trajtue ligjë të posatshme, të cilat mohet se i ka pasë përpilue Soloni vetë. Ndër këto ligjë u ishte ndalë treptësisht ambasadorvet me marrë, me farë do mënyrë e titulli, dhântia prej atyne pranë të cily ishin të dërguem për të përfaqsuë Shtetin.

Edhe Rroma qysh prej kohvet mâ të para të historis së saj, pat ambasadorvet

dora e legata për marrdhânje me popuj tjerë mbi interesat mâ të mëdhâ të Mbretnis.

Historjakët rromakë flasin shpesh herë për ambasada të dërgueme e të prituna tue tregue hollësisht cerimonit e nderimet me të cilat u pritshin sidomos të dërguemt e huej. E tue u shtue fuqija e madhnis së Rromës, edhe formalitetet diplomatike paten ardhë tue marrë një rëndësi mâ të madhe, aq sà kremtet e bâme në nderim t'ambasadorvet, paten mërrijtë në një shkallë të shkëlqyeshme.

I famshmi historjak grek Dion Kasius në historin rromake të tij difton për njizet e tri dit festë popullore e për luftime të mëdhâ qi u bân ndër qarqe (circus) prej dhëtë-mijë gladiatorve në nderim t'ambasadorvet të Mbretit t'Indis nën mbretin e Trajanit. Por sa qén të mëdhâ kremtimet, aq mâ të shkëlqyeshme qén dhântinat qi i u qén dhânë ambasadorvet indjan prej mbretit rromak.

Nuk duhet me i u ngarkue kohvet të vjetra, dokevet, rasavet e gjëndjes mëndtore të njerzvet t'atyne kohve shkaku qi u epte aq rëndësi e çmim përfaqsimet diplomatike, tue qënë se edhe në kohë të mesme shofim se zyra për të përfaqshue Shtetin pranë të huejvet kâ qënë njehun si mâ e ndershmja e e çmueshmja, e për përfaqsimet të Shtetit u ëmnojshin për herë ata qi kishin një shkallë mâ të naltë ndër zyra shtetnore e i kishin bâ shërbimet mâ të mëdhâ vëndit e atdheut.

Për ndër kohnat e reja, duket se kje Kardinal Richelieu qi i dha një trajtë të ré zyres së përfaqsimt diplomatik, tue e bâ të qindrueshme, duke me thënë tue akreditue pranë qeverive të hueja legacione të përherëshme, mbassi mâ parë, përfaqsimet diploma-

tike, ishin mâ tepër, sa për të krye një misjon apo sa për të marrdhânun një apo disa çashtje.

Por mbas traktatit të Westfaljes, në vj. 1648 u bâ e përgjithëshme nevoja e legacioneve, e dërgimi i tyne u përhap ndër të gjitha shtetet e qytetnue me tue marrë një rëndësi kryekreje veprimi e zyrimi i përfaqsimt diplomatik. Por fjala *diplomati* vetëm mbas shekullit XVIII nisi të përdoret, tue u kuptue prej saj zëja për të mbajtun me dobi e fitim relacjone ndërkomtare, për të cilen, me duhet me thënë se tue u tallun nëpër kafe, tue shitun tesha nëpër dugajë, tue shetitun prej një vëndi në tjetër e tue i rà kavallit, jo qi s'është, por as kuptimi i plotë i fjalës (diplomati) nuk ka se si dihet e si të ngulet në krye.

A. J.

USHTRIJA.

Në kohë të lashta ushtria u mban-te si një mjet i qëllimevet të politikës së perjashtme, por sot mund të thomi gadi ndër të gjith popujt e Europës ashtu edhe ndër në këto nuk mbahet vetëm për ket qëllim, por përdoret edhe për kryezimin e popullit ndër caqe të ngjes, mbassi njerzit e këqij, qi gjihen në të do shtet, po mos t'ishte këto forca, kishin për të prishë qelësin e përgjithshme. Shteti mbahe në këmbë e çmohet në për-pjesim të fuqisë fizike të bashkueme e të rregullueme të popullit, d. m. th. t'ushtria në të cilën me jetesë e bashk-vepon të mabkullis shlyhet pjesësisht ndryshimi, fisi e besimi e kështu ndodhen ndiesit e një unije komtare. Një ushtri e fortë, e rregullueme e

e pajisun mirë, është themeli i liris politike të një komi, pse, tue qënë shteti një pushtet e jo një akademi hartesh të bukura apo një borsë, ku caktohet kursi i parevet, ka nevojë të doemosdoshme që të këtë në dispozicion një forcë ushtarake të mjaftueshme për të mbajtur t'auktoritetit të tij si përmbrenda ashtu edhe përjashta. Njerzit me prirje kahë hartet e bukura apo kahë feminizmi i tepruem, tue e gjykue punen mbas natyrës së ligështë të tyre, e dënojnë disiplinën e ushtrisë; veç ai që don që Shqypnija të jetojë politikisht, do të përpiqet m' e mbajtë disiplinën e m' e bën me përparue, pse ajo e vaditë njerin në rregullë, i prehë mënden, i forcon vullndetin e shtatin, e këto të gjitha janë veti që e aftësojnë e e bënë njerin guximtar ndër veprime të tij edhe i shtojnë forcën mprojse kundra anmiqvet.

Ai që i kundërshton themelimit të një ushtrie komtare tue e motivue se fqijt t' onë janë me sasi shumë fish më të mëdha se na, don shnderimin e poshtnimit e atdheut, pse se i cili njeri apo popull në dashtë i vogël apo i madh, i fortë apo i ligështë, e ka me detyrë para Zotit e para njeriut m' e mprojte vedvedin kur ndokush vjen me i marrë jetë, ndër, mall e liri; kështu edhe na, si njerz, në përpjestim të kerçikut t' onë do të gatomemi për ket qellim. Kush dishron të kënjut e një shteti shqypitar, që d. m. th. pushtet e pushteti pa forcë është një utopi, do të përpiqet për një ushtri të fortë e të rregullueme e nuk lëhet m' u hutue prej fujevet të një paqje të qindrueshëm që tingillojnë prej shumë anësh, mbassi është një punë e vështirë apo më mirë me thënë e pamundshme që në ket kaos, se i cili shtet të dahet politikisht i kënaqun e

mbassi këjo nuk ndollë, heret a vonë shpata ka për të dë njënen dësh.

Një kom me histori të madhnueshme, me karakter të plotë e trim këqyrë me sy e vetulla të vranta rezikun që për së largu apo për s'afermi i kercohet; nuk topitet, s' trëmbet as nuk disprohet, veç gatomet e në ças kritik mbledhë forcën e tij tok për të mprojte atdhën e nuk kursen as jetë as mall për të dbue anmikun, sikurse bënë sa herë të parët t' onë nën prisi të paharrueshmit Skanderbeg; lufta është shqyrtimi i popujvet, si thotë një fjale latine *examen rigorosum*, pse në ket kohë shifet më kjasasi aftësija e çmimi i tij si në pikpamje psikike, fizike, e morale, për shkë na, mos tjetër mund të mbajmë kryet nalt, edhe nonse tash sa shekuj kemi luftue për mbretin të hueja, e sot e mbrapa, po të jët nevoja, kemi për të luftue për vedi.

Mbi botë ku na jetojmë ligjën e natyrës po të jët që na e veshetrojmë, kemi për të pë se edhe ndër frymorë është një luftë e paprëshme; mbi tokë shkllitet e mbytet i pafuqishmi prej të fuqishmit, shtëna e fortë ha të ligshiten; nën tokë urithi ndjekë kandrat e ushqehet me to, ndër dede peshkaqëni bënë kerdi ndër peshq më të ploshtë e n' ajr shqypja përpjënë shpënd me kerçik më të vogël. Në luftë për ekzistencë nuk la natyra gadi këkënd pa i dhënë armët për të mprojte vedvedin; bletën e stolisi me thimbi, qënin me dhambë, micën me kthetra, kalin me dhambë e me shqellin, sepse me një llang të zi për me turbullat ujët në kohë të rrezikut për qellim që anmiku mos t' a shok, ljepran me këmbë të lehta e të shpejta t' i e në ket mënyrë luftojnë të gjithë kundra të fortit apo të ligshtit deri në më të mbramin ças të jetës së tyre.

Shteti nuk ka kthetra si mica,

dhâmbë si qëni e shqelma si kali per të mprojtë vedvedin, veç do të kët një ushtri të fortë, të rregullueme, të disiplinueme mirë e të drejtueme e të vijue me prej një politike të shëndoshtë e të sugurtë me një diplomati dhëpnore, pse në mjes të popujvet sot nuk sundon mâ drejtsija, veç rrëna e trath-tija. Thaçë po syfri ushtri me disiplinë të mirë, pse po të jët qi në të sundon pa-disciplina e grisa e dasis ndër parti, atëherë këjo është fatal për një shtet, pse ajo bjen ndër shumë rase zhgattrimin e plotë të tij, mbi shka historiia na paraqet një shumicë she-mbullash, si rrënimin e Rromës etj.

Duem pra Shqypni, do të përpigje-mi për ushtri të rregullshme e të fortë.

Gimaj,

Bleta.

(Pikla Bulqësije.)

Njëna prej industrivet bulqësore mâ e përvûta, por jo mâ e vogla në të dhânun të prodhimevet, është ajo e bletës, e cilla kà për qellim përmir-simin e të vorfënit bulk, puntorin e tokvet. Mëndimet e këqija me të cillat zakonisht ndër malet e fushat t'ona u gjykonte bleta, sod fatbardhësisht po fillojnë gjithnji me u paksue, e ndër viset ku edhe nuk është humbë këjo industri, po fillohet me u kuptue se ndër kohët e motshme kà qënë në lulzim e përparim. Shpesh herë pleqt t'onë, rreth votre, tue na rrëfye prra-lla e ndollina të kohvet të kalueme na përkujtojnë edhe mjaltin e zbër-të malevet e zgjojet e hieshme qi se e cilla shtëpi, në mal ase në fushë, mban-te n' oborrin ase në kopshtin e saj. Me

pikllim zëmre na rrëfejnë se dishka, ç' se filluen këto kohët e rrymshme e të vështira, i është beditë e kërcnue zgjonit, i cilli bashkë me mjaltin e kândshëm ka humbë. Thonë se zgjo-jet e lulet gjithëngjyrash, sidomos dra-ndofilli, ishin defrimet e pelqyeshme të njëj pasaniku, të njëj shtëpijaku, të cillët me kujdesin mâ të madhin e ty-ne kanë kalue orë e ditë tue punue rreth tyne e sod, mjerisht, përveçse ndër disa vise të vetme, kurrkund nuk ushqehet bleta, nuk vërehet këjo in-dustri e kândshme e e lehtë, por lë-het në mjerim.

Mbassi të gjitha degët e bulqësis në Shqypnin t'onë po psojnë, nuk është habi qi edhe bleta të psojë e të vajtojë. Tue lavrue zgjimin e popullit bulqësuer, e tue i a çmue bulkut vjef-tjen e bletës e t' industris së mjaltit, bâhet një vepër shëjte e bamirësije, e shka mâ tepër, do të ngjallet këjo in-dustri, burim jo i vogël për përpari-min e popullit bulqësuer në lâmen e ekonomis financiare e shtëpijake.

Në Shqypnin t'onë kemi kodra e male e fusha të lulzueme, ku bleta mund të gjëjnë ushqim të mirë e të mjaftë. Prodhimi i âmbël, i kândshëm e i kushtueshëm qi tregtohet me çmi-me të lakmueshme ndër të gjitha tre-gjet, prej atij të katundit mâ të vog-lit dëri m'atë të mâ të madhit qytet, gjithëherë shite të mirë tue i a shtue këso dore kapitalin e pakët bulkut të mjerë.

Mjaltë gjithëherë në botë është i kërkuem si ushqim, e ndër shumë vi-se shpesh hëvesh, në vendin e she-qerit. Çmëj kohët të motshme është i njohun, e si Grekët e motshëm a-shit edhe Romakët, ndër fitimet e gri-siet e tyne qi bâjshin, e kishin për ndër e zakon përdorimin e mjaltit si e para gjellë, e në vënd t'ujit pij-

shin mjalte të përziem me uj e ufull. Verevërte mjalte është një prodhim që bluhet jo me vështirësi, e tue që në se përbahet prej të mbledhunit të pjesvet të lulzueme të bimëve të ndryshme, ka edhe vehtina mjeksimi: përdoret për koll, ballgam, smundje krahno-ri, etj...

Bleta për lypset të shpallet e t'u-shqehet tue i a largue ato bestytina, të cillat e pëngoje të mbajtunt e saj. Thotë një fjalë e urtë: "Ai që mjellë dy ku gjindet një e vetme bân një vepër të njerzueshme", e tue u vû në zbatim këjo e thânun për bletën, bâhet një lavrim i shëjtë e atëdhetarije, përse i sillet vëndit e komit një burim ekonomik.

Të gjithë e çmojnë, si ndër qytete ashtu ndër katunde, vjeftjen ushqimi e mjeksimi të mjalit. E përse për, nuk mirret në kujdesim e vërejtje, por lëhet në mjerim e pësim këjo industri e cilla nuk don shpenzime të mëdha e nuk ep mërzhina?

Me gândim të madh të zemrës s' onë shpesh herë na tokon me pà që bulku i mjerë hjekë nga goja e tij kafshatën e thatë e i a hjedhë derrit të ndyt të cillin e ushqen me dashtinë. E përse o bulk i gjorë, nuk për-kujdesesh me mbajtë një bletë prej së cillës, me shpenzime të paka, kishe me nxjerrë një fitim ekonomik më të madh se prej derrit?

Pëngimet për të përhapunt e bletës janë të ndryshme. Njëni rrjedhë ndoshta tue e vërejtë bletën me sy të keq si damtuese të bimëve të ndryshme, sidomos të rrushit. Thohet se bleta tue fluturue lule më lule shkakton të lkundunt e tyne e këso dore derdhet ai pluhuri i verdhë i lules (polline) mandej jet e shdjerrun. Këjo verevërte ndodhë, por në bâmirësim të lules e cilla ndihmohet në të shtuemt e saj.

Një tjetër pëngim thjesht bestytin, e që ndër trût e katundarvet t' onë është rrânjue, â që një bletë nuk mundet me që në e prodhimshme e e mbarë në qoftë se vetëvetiu nuk ka râ n' oborr ase në kopshtë të bulkut, ase këtij nuk i është dhurue prej ndonji tjetrit! Është zakoni ndër shumë vise, me mbajtë ndër zgjoj hajmalina, shkrime të.... shëjta, kryqa e fugure për m' e mbrojtë prej synit të keq, e nuk i lëhet kurrkuej me i u afrue, e sidomos pleqvet e plakavet, të cillëvet u është dhënë cillsija magike! Shpesh kur bleta pson e lingon prej ndonji smundjeje e â tue u shqymbë, në vend që me ndihmue në sherimin e saj, shka gadi kurrkush ndër në nuk din me bâ, ngitet tu prifti a hoxha për me marrë bekime a shkrime të shëjta për t' i bâ ball sëmundjes.

Bestytinija më e madhja e cilla e mbân larg zgjonit popullin bulqësuer është besimi që ushqehet përse bleta xën, therë a të helmatisë. Mëndim i kotë ky e i mohuem plotsisht prej praktikantavet. Për ky â që përmban pengimin më të madhin që shkakton të larguemt e katundarit nga bleta. Shumë besojnë se i gjori grëthëz është i të njëj egërsije aq të madhe sa që gjithkuej që ka përpara i kërcënohet: jo, përse bleta, natyrisht nuk është fye-se, mpron po shtëpin e vetë vehten e saj prej anmiqvet, por tue e përdorë me ambëlsi a kadali, pa çue pluhun, si thohet; rreziku me që në i theret është i pakët, është i lehtë larg zgjonit mandej është krejt i pamëshëm. Tue korrë b. f. një arë të lulzueme në të cillen gjindet tue blegue një bletë, përgjithësisht, as më i trigueshmi pun-tor nuk të mbet. Por, me gjithë ket, shumë janë që thonë: "Me besue është mirë, por mos me besue â edhe më mirë." e unë për këta kam një këshill;

nji mënyrë e sugurtë mos me u xânë nga bleta është: mos me i u afrue zgjonit kurr pa pasë farë pune, e mos me punue rreth tij pà e përdorë tymin. Tymi përgjithësisht e mban larg e ambëlson bletën e cilla tek sa e ndien smrapet, struket e nuk i shkon as ndër mënd me therrë. Tymi i përbâm tue djegë rrypa pëlhureje të njomuna me një solucjon nitreje të lehtë, bletën e zbutë e e bân të përdorueshme. Kurdoherë qi është nevoja për t' i u afrue zgjonit digj kesi rrypash e mos kij kurrfarë frige.

Tue dashtë mandej me i a ndrrue vëndin zgjonit (shka duhet bâ për një shkak tepër të madh e t' arsyeshëm) një rryp i djegun i afrohet derzës së zgjonit, i fryhet qi tymi të hîjë mbrënda: vepro me këdali, pa trazue e mos kij kurrfarë frige. Tymi i përdorun mirë e me kohë e bân puntorin të pàpërkithshëm, industrin të kândshme, e e largon tutën e cila bashkvepron me bestytin të tjera për të mbajtë popullin bulqësuer larg zgjonit.

* * *

Mjeshtrija e bletës është një nder më të motshmet, por me gjith ket, gadi gjithkund, tue veçue vetëm disa vise t' Europës qëndrore, gjindet edhe më një shkallë primitive. Vëndi i ynë i pasunuem me kodra të hieshme, me male të blerta e me fusha të lulzueme, kishte me u dhânë jetë e ushqim të mjaftë shumë e shumë bletve, me prodhimin e âmbel e të cillavet kishim me ngjallë një industri të madhe e të frytshme tue përfutue gjâna t' âmbila ushqimi, e tue e përdorë n' ekonomin shtëpijake, e tue hapë një tregti të re me shumë rëndësi. Nder Shtetet e huaja t' Europës mjaltit i është dhânë një vjeftje ushqimi aq e madhe sà q' e di ç' do shtëpi e përdorë. N' Angli, në Germani, në Helveti, etj za-

konisht përdoret në vend të sheqerit në përfitim të shumë gjânave t' âmbila, e gjellë në tryezë.

Mjalti përmban prej 80 deri me 88% sheqer, e siç dihet, sheqeri mban kryesin ndër të gjitha sëndet ushqimi, përse i eq trupit të njeriut forcë e ngrohtësi; e për ket arsye, mjalti është një ushqim i sugurtë e i kândshëm, e veltija ushqimore e tij nuk themelohet vetëm mbi sheqerin qi përmban, por edhe mbi tharmat organikë (acidi organik) e lândë të tjera, të cilat i ndihmojnë të bluemitt të haes e shtojnë energjin frymore.

Mjeshtrija e bletës nuk kërkon përveçse një kapital të vogël e një mûnd jo aq të madh. Kapitali i shtim në veprim, në një vjetë të mirë, nxieret edhe të gjith.

Sà për të parën herë, kûr dishrohet me e themelue industrin e bletës, për të parin vjet këshillohet me mbajtë një zgjue të vetëm qi mjeshtri i rî të kët kohë e të vërejë vijimin e veprimet rrokull një vjeti e t' orvatet mâ parë mbi pak familje tue kursye këso dore frigën me humbë punë e të holla e shkâ mâ tepër, edhe shpresën.

Nder në zakonisht bletët blehen prej katundarvet. Këshilloj q' blesat t' i hapin sût mirë e qi shpesh të jët një njeri nderi e mos të gënjejhet me marrë një bletë të smânde me mbret-neshë plakë, ase të pàprodhimshme.

Sikurse thaç edhe në sypr, grëthëzi nuk është një frymuer fres, por, sikurse të tjerët frymore, natyrisht, mpron veçtëntet e tij, e për ket arsye nuk duhet ngase, nuk lypset të hidh-noret a t' egërsohet me veprimet t'onâ të prebt e të rânâ. Kûr ndonji herë herë, nxieret thurthi me këdali, e vëndi i tyre për mos me marrë pez-mim lypet me amonjakë a me tharm feniku (acido fenico), e kûr mos të jën

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

këta, qepa e hudra ase purrini e kryejnë mjaft mirë veprën paqtuese. Kûr bletët janë të hidhnueme (e këjo ndodhë shpesh herë, kûr b. f. smûhet mbretnesha a këjo vdes, a ndonji i huej ka hÿ mbrênda në zgjue, etj. . . .) është mirë me ndalue ç' fardo veprimi qi bâhet rreth a mbrênda zgjonit e me pritë qi qetsija të xânë vënd.

Shum dishrojnë t' orvaten me ket mjeshtri të kândshme e plot defrime e fryte të mira, por smbrapen tue prû para sÿsh të fyemet qi bâjnë bletët. Verevërte të fyemt e bletës me therjet e saja të dhimbshme nuk janë sende të kândshme, por është për t' u prû para sÿsh e kuptue një herë e përgjithmonë se, nuk pertajnë një të fyeme të rrezikshme, e jo mâ vdekje qi kurr. Mos m' e mbajtë bletën prej frigës se xën, don me thânë, mos me mbajtë në shtëpi as qej përse kafshojnë, as

mica përse gërdhishtin! Bleta përgjithsisht e zakonisht nuk therë përveçse kûr është e fyeme, e egërsueme, e trazueme e e tundueme; ato të ngarkueme me mjalt e përgjithsisht gjith ato qi këtthejnë nga blegrimi mbassi janë në të kryemit e detyrvet të tyne, jo vetëm qi nuk therin, por i largohen edhe fyesit a ndonji rrezikut tjetër qi i ballson.

Ndonji të therun, b. f. ndër duer, nuk është një sënd i madh e mjeshtri mësohet, e kështu mbassi ky të kët marrë disa të theruna, të tjerat nuk i veshtron mâ. Friga a tuta qi bleta xën, për mos me mbajtë bletën është një shkak i pa arsyeshëm, përse mund të përdorohet pëlhurë e lehtë për fytyrë e dorza lëkure për duer e mprojta prej bletës është në ket mënyrë e sugurueme.

Gjinokastër me 15 Mars 1921.

Kadri Borshi.

B y l b y l i i e o f u n .

E L E G I .

(K Ê N D O N N J I V A S H Ë)

Zâna, qesten sot m' a mbëlioni
qi dikûr s' tinglloj por gëzim:
në ruba të zeza sot vajtoni;
kânga e ême është krejt idhnim.

Jû veç tinglle sot trishtimit
kanë m' i u dalë në veshë t' elegis;
zân', flutroni prej dnesimit
persjellë në dhena të fantazis.

Me ato fletë si gjethi të lehta
çonju nalt derë n' Elikone,
se 'i kângë deke do të këndoij veta
si Tibuli në vajshme jone.

Shkâ vetë sot due me vajtue
s' është mâ i madh se një përcik,
por n' at grimë, o Zânë rin mbëlue
për mue vashë mâ i dashni mik.

Â një mik te cilët shëpin
dora e bardhë për ditë a shtroj
e për ditë tue çilun shëpin
ky mik mue lumni m' uror.

Â një mik qi në kohë shagimit
ndry për ditë e shifshë në tel,
e qi më scete prej gezimit
tuj me pa dorën mbushë me mel.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
MARIN BARLETI
SHKODER (2018)

Â një mik qi mue kujdeset
m' i pat hjekë prej zëmret shqim;
mrëndë tuj shtimun një fllad shpneset
me të përditshmin cicirim.

Â një mik qi me dashtëni
zëmren vashës nuk i a dhunon;
por tue bâmun shoq në vetmë
vashes motin i a shkurton.

Un n' atë porsi në pasqyrë
kam soditë sà herë të rit t' em!
Plot zogj tjerë rrishe tue këqyrë
kahë flutroshin të gjithë gëm në gëm:

kahë flutroshin bashkë me bleta
e me flutra mbi zymyla:
tue kalue n' andrrime të veta
kam soditun shumë bylbyla...

Por askënd përmbi jazmina,
përmbi vjollca a mbî zymyl,
neper pyje e ndër bashtina
un mâ të bukur së pash bylbyl.

Ky flutrimin ndër ajrë
nuk e lëshoj si shokët e vet,
por i ndër me melodi
në mënde të vashës vegime qet...

Erë nuk duel ky me kërkue
përmbi lule bardh si bora,
por konënd ish kûr në balkue
lëhtë e lëmate e vashes dora.

Ne kafaz kaloj një jetë
vetmitare plot qetim,
e kûr telin rrihte në fletë
vashën lypte në përballim....

Edhë mue qi prej natyre
si bylbyl një zëmër paqë,
kurr nuk më joshi një niallë fytyrë
qerdhen t' emë kurr s' e laqë.

Kurr s' jam kënaqë si shoqet tjera
me jazmin, lil a zymyl,
por më shkoj moti shënd si vera
veç me tÿ, o i shkretë bylbyl!

E po tash qi cicirim
t' and, bylbyl, un mâ s' e ndi,
si t' a pres un tash agimin,
si të kaloj natën në vetmë?..

Ah! bylbyl, se vetëm jeta
nuk u shkoka në rruzullim!...
Prandej kjan prà sot vashë shkreta,
vajton tÿ me përballim.

Dhe për mue shpejt e kafazit
kà m' u çilun, bylbyl dera:
kam me pàmun ditët e gazit...
po lumnin a e gjëjë at hera?...

Porsi ylber shumë bojnash një
jeta atbotë, bylbyl, tash më del;
po njaj gëzim qi paqë me tÿ
kûr në kafaz të kam qitun më.

A thue mâ, bylbyl, së do të mbesë?
por një kënaqë veç me mashtrim?
e kështu uzda e blerë do të m'jesë
bylbyl, varun veç n' andrrim?...

.....

Kjani, Zâna, të tanë prej malli,
deh! vajtoni zogun t' em!
qi me të puthna së mûnd t' a njalli,
së mûnd t' a bâj me këcye mbî gëm.

I kaloj tash vashës vashija
qyshë se zanin mâ së t' a najeu;
pushò në paq nën kto selvia...
bylbyl në vorr i lëhtë të kjoftë dheu!

Kushà?

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

K O S O V A

(S E R B I E V J E T Ë R !)

STUDIM ETHNOGRAFIK E STATISTIK

(Përgjegje Z. Prof. Zvijich-it)

Shkruen : Dr. Kristo Floqi.

Vijim prej Nr. 8.

Drrasa e V.

Shtatistikë e shpive e e banorvet të katundevet të distriktit të Shkupit.

1. Katundi *Keremittlek* me 6 shtëpi e me 120 bânorë. Ky katund është një çifllik që e zotnojnë 6 familje shqyp-tare. Do Bullgarë t' ardhun prej Bull-garije janë bulqë të paguem, prandej edhe kësollat ku banojnë janë të Shqyp-tarvet.

2. Katundi *Marharllek* me 18 shtëpi e me 240 bânorë. Edhe ky katund është një çifllik i 18 familjeve shqyp-tare e Bullgarët bulqë shërbejnë me ato kushte që folem më para.

3. Katundi *Inxhikovë* me 12 shtëpi e me 150 bânorë. Farmë që e zotnojnë gjith ashtu 12 familje shqyp-tare me bulqë Bullgarë që shërbejnë me qysh-ket e para.

4. Katundi *Hasan-bey* me 203 shtëpi e me 1560 bânorë, ndër të cilat 3 shtëpi me 160 bulqë bullgarë si sypri e 200 shtëpi me 1400 Muslimanë bo-shnjakë emigrantat.

5. Katundi *Bokomija* me 12 shtëpi e me 70 bânorë. Farmë e Haxhi Mu-staf-begut Shqyp-tar prej Shkupi. Bâ-norët përveç do Shqyp-tarve janë të gjith bullgarë bulqë.

6. Katundi *Stajkofea* me 5 shtëpi e me 90 bânorë të gjith Shqyp-tarë.

7. Katundi *Haraçinë* me 25 shtëpi e me 260 bânorë të gjith Shqyp-tarë.

8. Katundi *Selim-bey* me 28 shtëpi e me 420 bânorë Shqyp-tarë.

9. Katundi *Ajvatllë* me 23 shtëpi e me 360 bânorë. Farmë e 23 Fami-ljeve Shqyp-tare, të cilat edhe e zot-nojnë. Bulgarët bulqë gjith ashtu.

10. Katundi *Bunar-rik* me 12 shtëpi e me 160 bânorë. Farmë e Haxhi Jashar begut, Shqyp-tar prej Shkupi. Bulgarët bulqë gjith ashtu.

11. Katundi *Bujakllë* me 24 shtëpi e me 360 bânorë. Farmë që e zotnojnë vetëm 4 familje Shqyp-tarësh. Bulgarët punojnë rrogatë si edhe disa shqyp-tarë tjerë.

12. Katundi *Emirçanllë* me 11 shtëpi e me 90 bânorë. Farmë e zotnueme vetëm prej 3 familjesh Shqyp-tare. Bul-garët që banojnë në këto shtëpija s'kanë pasuni përveç se janë bulqë rrogatë.

13. Katundi *Kadi-qoji* me 13 shtëpi e me 330 bânorë. Farmë e 11 fami-ljevet Shqyp-tare.

14. Katundi *Idris-qoji* me 14 shtëpi e me 240 bânorë. Farmë e 21 fami-ljeve Shqyp-tare, bulgarët banojnë e shërbejnë si bulqë.

15. Katundi *Ibrahim-qoji* me 21 shtëpi e me 300 bânorë. Farmë e 4 familjeve Shqyp-tare, të cilat banojnë ato bashkë me Bulgarët bulqë e rrog-tarë, të cilët kanë pasuni të veta.

16. Katundi *Gjan-xa* me 9 shtëpi

BIBLIOTEKA PUBLIKE
SHKODER (2018)
SHKODER

e me 100 bânorë. Farmë e 4 familjeve, Banojnë vetëm bulgarë bulqë e rrog-tarë pa pasunë.

17. Katundi *Perbarovë* me 15 shtëpi e me 160 bânorë. Farmë e 9 familjeve Shqyp-tare qi banojnë vetë aty. Bulgarët bulqë si mâ sypri,

18. Katundi *Irjenicë* me 22 shtëpi e me 260⁷ bânorë. Farmë e 18 familjeve Shqyp-tare. Bulgarët bulqë gjith ashtu.

19. Katundi *Kulixhé* me 45 shtëpi e me 370 bânorë. Çifllik i 45 shtëpi-ve turke të cilat banojnë aty edhe punojnë tokët vetë.

20. Katundi *Nehova* me 11 shtëpi e me 170 bânorë. Farmë, të cilën e zotnojnë 7 familje shqyp-tare me bulgarë bulqë e rrog-tarë.

21. Katundi *Emir-hanlli* me 7 shtëpi e me 90 bânorë. Farmë e 6 familjeve shqyp-tare me bulqë bulgarë rrog-tarë pa pasunë.

22. Katundi *Arharllâr* me 90 shtëpi e me 630 bânorë. Çiftlik i turqve të cilët banojnë edhe i punojnë tokët vetë.

23. Katunde *Teqë-qoji* me 28 shtëpi e me 198 bânorë. Çifllik i turqve të cilët banojnë aty e punojnë tokët vetë.

24. Katundi *Ortagjorelër* me 150 shtëpi e me 1000 bânorë. Çifllik i turqve të cilët banojnë aty edhe i punojnë tokët vetë.

25. Katundi *Ashagjorelër* me 60 shtëpi e me 420 bânorë. Farmë e familjeve turke, qi banojnë aty e punojnë vetë tokët.

26. Katundi *Fokari-gjorelër* me 22 shtëpi e me 142 bânorë. Farmë e 22 familjeve bulgare të cilat e zotnojnë edhe i punojnë vetë tokët.

27. Katundi *Kojbâ* me 50 shtëpi e me 450 bânorë. Farmë e 22 fami-

ljeve bulgare, të cilat e zotnojnë edhe i punojnë vetë tokët.

28. Katundi *Leftërca* me 31 shtëpi e me 280 bânorë. Farmë e 22 familjeve bulgare, të cilat e zotnojnë edhe i punojnë vetë tokët.

29. Katundi *Divlla* me 72 shtëpi e me 630 bânorë. Farmë e 22 familjeve bulgare, të cilat e zotnojnë edhe i punojnë vetë tokët.

30. Katundi *Shushica* me 93 shtëpi e me 840 bânorë. Farmë e 22 familjeve bulgare, të cilat i zotnojnë edhe i punojnë vetë tokët.

31. Katundi *Tahori* me 21 shtëpi e me 130 bânorë. Farmë e zotnueme prej 8 familjeve shqyp-tare, të cilat banojnë aty bashkë me bulgarët bulqë të cilët s' kanë pasunë.

32. Katundi *Banja* me 21 shtëpi e me 130 bânorë. Farmë e 9 familjeve shqyp-tare, të cilat i zotnojnë tokët e i punojnë bashkë me bulqët Bulgarë, të cilët s' kanë pasunë të vet.

33. Katundi *Kapllan* me 56 shtëpi e me 330 bânorë. Farmë e 22 familjeve shqyp-tare. Bulgarët punojnë si mâ sypri.

34. Katundi *Bllaca-Imëç* me 62 shtëpi e me 360 bânorë. Farmë e vakfit Sultan Murat. Bulgarët punojnë gjith ashtu rrog-tarë.

35. Katundi *Pakshëç* me 32 shtëpi e me 180 bânorë. Farmë e Kamid beut, Shqyp-tar prej Shkupit. Bulgarët bulqë punojnë si rrog-tarë.

36. Katundi *Behadër* me 26 shtëpi e me 330 bânorë. Farmë, të cilën e zotnojnë 15 familje shqyp-tare. Bulgarët punojnë bulqë pa pasunë.

37. Katundi *Delî-Hiderlli* me 30 shtëpi e me 270 bânorë. Farmë e Haxhi Iashar beut shqyp-tar prej Shkupit. Bulgarët bulqë si mâ sypri.

38. Katundi *Aga-qoji* me 18 shtëpi

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2016)

e me 150 bânorë. Farmë e 12 familjeve shqyptare prej Shkupi. Bulgarët bulqë punojnë si edhe syprî.

39. Katundi *Bahmanlli* me 200 shtëpi e me 1874 bânorë. Katund shqyptar në vedi.

40. Katundi *Studëna-bâra* me 5 shtëpi e me 72 banorë. Farmë e Haxhi Jashar begut, Shqyptar. Bulgarët bulqë punojnë si më syprî.

41. Katundi *Jeni-çiftlik* me 7 shtëpi e me 92 bânorë. Gjith ashtu farmë e Jashar-begut; Bulgarët, të cilët s'kanë pasunë të vetën punojnë me rrogë.

42. Katundi *Nevo-sela* me 17 shtëpi e me 211 bânorë. Farmë e vakfît të xhamisë së Mustaf-Pashës. Bulgarët bulqë punojnë si më syprî.

43. Katundi *Gradmanxhë* me 4 shtëpi e me 39 banorë. Farmë e Mahmut Agës Shqyptar prej Shkupi. Bulgarët bulqë punojnë si më syprî.

44. Katundi *Xhidimin* me 32 shtëpi e me 291 bânorë. Farmë e Haxhi Jashar beut, Shqyptar prej Shkupi. Bulgarët bulqë gjith ashtu.

(vijon)

Lajme vëndi.

Bashkimi i Shoqnive. — Mbas nisjativës s' atdhetarit Z. Avni Rustëmit e mbas paravûmes së bâme prej Z. Emin Bilibashit, për bashkimin e të gjitha Shoqnive të viseve të Shqypnis nën një program, nën një emën tue pasë një qëndërr të përbashkët e degë të ndryshme, Shoqnija „Vllaznija“ e jona me 13 Mars të këtij vjeti bâni një mbledhje të përgjithshme në sallë të leximit, kû u grishen të gjith antarët për të dhënë mëndimin e vet mbi ket çâshje. Mbassi Z. Karl Gurakuqi

me pak fjalë zhvilloi qëllimin e mbledhjes e mbassi u paraqiti shokve Z. Bilibashin, i cilli para 3-4 ditve kish-te ardhë në Shkodër për t' u marrë vesht me shoqnin t' onë e cilla âsht më e organizuemja e më e numrueshmja e qytetit, muer fjalën vetë Z. Bilibashi e zhvilloi më gjatë qëllimin e ardhjes së vet. Mas tij foli prap Z. Karl Gurakuqi mbi nevojën e bashkimit të vërtetë, tue thënë se vetëm atij i thonë bashkim, kûr të gjith elementat qi përbâjnë komin afrohen, bashkohen e si me thënë shkrihen të gjith në një, në mënyrë qi para atdheut e para ligjës të jën jo si njerz të veçantë, jo si veltje, por si pjesë të një njisis së padashme, e qi për me i a mërrijtë këtij qëllimi duhet qi të gjith Shqyptarët pà nderlikim besimi ase partije para ligjës e para atdheut e të huejvet të diftojnë e të mbajnë vedin vetëm për Shqyptarë. Tue kënë puna kështu Shoqnija „Vllaznija“ nuk mujte me i kundërshtue këtij bashkimi, prandej shokët e mbledhun pranuen me shumsi zânesh paravûmën e Z. Bilibashit, e cilla ishte kënë pranue edhe prej Këshillit të Paris në mbledhjen e zakonshme të veten me 11 Mars 1921. Njimënd mbas Rregullores së Shoqnis, Parija e saj kà të drejtë me ndrrue, me shtue a me rregue ndonji nye në Rregullore, por me kënë se paravûmja e Z. Bilibashit përkitte një pikë kryesore e jetorë të shoqnis s' onë, kështu Këshilli i Paris vëndoi qi t' u grisëshin të gjith shokët për me konsultue mëndimin e tyre, në mënyrë të përgjithshme t' u vendonte t' ishte me pelqimin e të gjithve pà u detyrue Parija me marrë një përgjegjësi mbi vedi.

Mbassi prà të gjith shokët i u shtruen këtij mëndimi e e pelqyen, u dhân zânet për me zgjedhë dy per-

faqsesa që do t' u dërgojshin në kongres të përgjithshëm e mbas zënevështimit të duelen Z. Hil Mosi e Z. Karl Gurakuqi. Por tue kënë se mbledhja nuk muejt me u bërë rregullisht për arsye se kishin marrë pjesë edhe të jashtëm, ndër të cilët shumë votues pa pasë të drejtë votimi, kështu që leu një pakënaqsi ndërmjet shokve, Parija për me ndaluar turbullimet që mund të ndodhshin, ket votim e bëri të pa-vlefshëm e i a la vedit të drejtën me zgjedhë përfaqësuesat për në kongres. Me 1 Prill të këtij vjeti bëri mbledhjen e zakonshme të vetën, kështu që u lexue një telegram i Z. Avni Rustëmit, me të cillin lajmonte se kongresi do t' u bërë në Vlonë me 25 të Prillit 1921 e se prite prej atdhetarëve s' onë që t'epshin pelqimin sa më parë. Këshilli i Parisi tue parapëlqyer shpenzimet e mëdha që do t' u bëheshin po t' u dërgojshin dy përfaqësues e tue marrë para sysh vorfnin e arkës, dau që përfaqësimi t' i u linte njëntë e këjo detyrë i u ngarkue Z. Hil Mosi me qyshke, që ai do t' u paraqite në kongres me program që Këshilli i Parisi ka me i dhënë me vedit, mbas të cillit ai do të punojë e për ç' do sënd që t' i u kundërshtojë këtij programi, do të merret vesht telegrafisht me Këshillin e Parisi para se me dhënë vendim. Këjo paravënie i u bë me dityrë telegrafisht Z. Hil Mosi në Tiranë tue e pëvetë e pranonte e sa shpenzime mund të bënte për dy javë ndëjeje në Vlonë e sa mund të prishte për udhëtim si për të shkuar ashtu të kthyer.

Urojmë që kongresi të muer me i dalë në krye këtij qëllimi kaq të natës me faqe të bardhë.

Ushtria në front. - Me 18 Mars Banda «Vllaznija» i duel para të Ura e Maxharit ushtrisë vullndetare, e cilla

mbas sa kohe që ndëj në ball të luftës në Kastrat për t' u ndëje gadi rrezeqevet që i u kërcënoishin qytetit t' onë prej anës së fqijvet serbë, po këthente në Shkodër për t' i a lëshue vëndin një kompanisë ushtarësh të rregulluem prej Regimentit III. Këjo kompani u nis për front një ditë përpara nën komandë të Kap. Ibrahim Mandiqit e përshëllun prej popullit tue pasë prap në krye bandën «Vllaznija», e cilla është tue u dityrë e pa-pritueshme e nuk është tue kursye mënd as djerse për t' u dhënë lulzim këtyne lloj rasave, që kanë një randsi të madhe e që bëjnë një përshëtypje të bukur, pse në ket mënyrë i dityrë botës se edhe na ndijmë për kòm e atdhë.

Dita 19 Mars na paraqet një rasë e cilla pa dyshim është ndër më të spikatunat në përshkim të historisë së qytetit t' onë, pse në ket ditë d. m. th. me 19 Mars 1914 u ngreh flamuri komtar në kështjellin Rozafat e kso dore u vulos në një farë mënyrë trupzimi i Shkodrës me nënën Shqipëri e u shlyen lakmimet që fqijt t' onë kishin mbi ket qytet të bukur. Njimen mbas asaj dite prap orë të trishtueshme na rën mbi krye e shumë ditë të këqija pëm me sy, por këto do të na bëjnë me njëjtë e me çmuer më me seriozitet randsin e vetqeverimit e të lirisë, për të cilat nuk mundet me pasë jetë e një kòm.

Atdhetarët e Shkodrës tue çmuer randsin e kësaj dite e festuen me gëzim e madhë. Shkodra «Vllaznija» e cilla kështu herë është gadi me marrë nisjativën ndër të filla t' as, ditën e krenës, mbasi pat lënë popullin një ditë përpara neperimjet të zadhënjëvet, në orën 9 p. dr. vojti, tue pasun në krye flamurin komtar e bandën e saj «Vllaznija» në kështjellin «Rozafat» ku e muer mbrapa edhe një shpësi e madhe populli. Në kësh-

tjell u mbajten dy fjalime, njëna prej Z. Hysejn Draçinit e tjetra prej Z. Ymer Ruzhdisë, të cillët me fjalë të shkurta por të thekshme përmenden randsin e ditës e madhnin e saj për popull të qytetit t' onë, i cilli diji me e mbajtë nalt nderin e flamurit, tue u ba ball ngatresavet e tue u dà në shëj për atdhetarizëm mbi shum qytete tjera të Shqypnis. Ndërmjet brohorive e këngve të përcjelluna prej joneve të kândshme e t' ambla të bandës, populli aty kahë mjesdita u këthye në qytet për me u mbledhë prap në mbrame në kafe „Agimi“ kû Shoqnija muzikore „Rozafat“ dha një argtim me një koncert e kû u mbajten fjalime me rândsi prej Z. Luigj Gurakuqit e Adv. Qerim Qelos, etj. e fjalimet në ket rasë sikurse thotë „Besa Shqyptare“ kjën aq të mbara e me taktikë sa rrall herë janë ndigjue të tilla në vënd t' onë.

Kremtimi i Pashkvet. - Degët e Shoqnisë „Vllaznija“ janë tue tregue një aktivitet të posaçëm në zvimin e detyrvet qî kanë marrë përsipër. Për t' u dhânë një lulzim kremteve të Pashkvet të Katholikvet dhân me 27 të Marsit një argtim muzikuer në kafe „Adriatik“. Inteligenca qî me shumsi muer pjesë në ket argtim pat rasë me pà një mbledhje si duhet e përnjiheri edhe të dobishme. Posë joneve të kândshme, me të cillat banda „Vllaznija“ gëzoi veshët e ndigjuesavet, u mbajten edhe fjalime me rândsi, si b. f. fjalimi mbi gjuhë qî mbajti Z. Karl Gurakuqi, i cilli mbassi u uroi zotnive e shokve katolikë Pashkët n' emën të Shoqnisë „Vllaznija“ tue tfaqë dishirin qî sot një vjetë t' i kremtojshin me plotsimin e dishirevet qî ç' do atdhetar i mirë ndrôn në zëmër, zhvi-

lloi se shkâ asht gjuha, e cilla i ep komsis idhën e njoftimet tue kênë shëji dallues i një komi e themeli i familjes komtare, e se vetëm me ânë të gjuhës njeriu njifet si mis i një shoqnie mâ parë e mandej si mis i një komi. Tha se gjuha shqype asht mâ e vjetër se ato dy gjuhët klasike Greqishtja e Latinishtja, sado qî Shqypja nuk e pat patin e tyne tue mërrijtë si ato në kulm të madhnisë e të lavrimit, por qî me gjith këta siellte me vedi ket çudi e mrekulli të patregueshme, qî nuk hupi rrokull sà qindvjetave nepër të cillat u përshkue. Tregoi si sot kà nisë të lavrohet e si edhe të huejtë janë tue diftue, një interesë e me një cenë të posaçme e me një mjeshtëri pënde kanë folë e kanë shkruë mbi të. Mbaroi tue porosinë qî t' a duem gjuhën t' onë, t' a perhapim, t' a flasim kudo e kurdo, t' a qirojmë prej fjalve të hueja, t' a zbukurojmë me fjalë të reja e të huejtë qî vijnë e shkojnë nepër vënd t' onë t' i shtërngojmë t' a xânë ket t' onën e jo na atë të tynen.

Mbas dishirit qî tfaqi Shoqnija „Vllaznija“ u çue Z. Luigj Gurakuqi, e me at rethorikën e vet si e kà zakon zhvilloi qellimin qî se e cila Degë e „Vllaznis“ do të kët para sÿsÿ e pat fjalë lavdi e nderimi për shoqnin t' onë.

Tue i u mbajtë programi qî Shoqnija kishte shpallë, njatp kanë ora 10 fytyra serjoze qî kishte marrë mbledhja u ndrrue në gaztorë: Z. Shyrrî Borshi me fjalët komike e përnjeheri edhe therce e kuptimplotë qî foli, bân të shpërthejë gazi në krijt sallën; sidomos përshypje të madh bân kûr desht na mësorë gramatikë tue na lakë verbën me paguë në kohë të tashme të mënyrës diftore; *un paguej, ti paguen, ai paguen*; e mandej shtoi;

e dii se un e ti paguejmë; por ai tjetri han. Këto fjalë u priten me trokitje duersh e me të lumtë. Me kaq mbaroi e para ditë e Pashkvet.

Në dyten ditë me 28 Mars gjithë-nji «Vllaznija» zhvilloi lojën e Topekâmbit e me 29 bâni një vrap vizlash (bicikletash) prej Lulishtës popullore e deri në Çezme të Koplikut. Ky lloj sporti interesoi mbarë popullin e qytetit, i cilli rëndi nepër rruga për të pà kahë biciklistat të veshun me petka të posaçme sporti konkurroshin kush të dilte më i pari, e me entuzjazëm të madh e me trokitje duersh priten Z. Loro Niken për të parin, i cilli muer për çmim një gotë argjanti; Z. Ndoc Kurtin për të dytin, qi pat për çmim një kuti duhani prej argjanti e Z. Gaspër Daberdakun për të tretin, të cillit i u dha si çmim një pip argjanti.

Edhe në ditën qi u zhvillue ky vrap banda «Vllaznija» muer copët e saja më të bukurat në Lulishtë popullore, kû ishte vëndi prej kahë do t'u nisëshin biciklistat e kû prap do të mërrishin.

Ek. e T. Ministri i Luftës në Shkodër. Të hanen, me 28 të m. k. Ek. e T. Ministri i Luftës, Z. Salahedin Shkoza, erdh prej Tirane në Shkodër, i pritun me nderime qi i perkasin kambës së tij.

Me ardhjen e Ek. së Tij, Ministrin të luftës, vendasit e Shkodrës paten fatin e mirë të gëzojnë fytyrën e shkëlqyeshme t'atij qi nderon në një mënyrë të jashtzakonshme Shtetin t'onë si në pikë-pamje të kompetencës e veprimit në degën e Tij, ashtu edhe për atdhetari qi e provoi e e bëftoi me kohë e në rasi të vështira (sidomos në kongres t'abës së Monastirit)

tue mos marrë para sysh kurrfarë interesi të veçantë.

„Agimi“ njeriut të detyrës Shkelq. së Tij Salahedin Shkozës prej anës së vet e të lexuesavet të tij i paraqet nderimet më të nalta në rasë t'ardhjes së Tij në qytetin t'onë.

Z. Godart në Shkodër. Dashamiri i Shqypnis, i cili në konferencë të paqit bashkë me mikun e tij e mprosin e vjetër të Shqypnis Z. D' Estournells përkrahi të drejtat e Shqyphtarvet, mërrijti të merkurrë me 30 të m. k. në qytet t'onë.

Populli i Shkodrës qi dishronte me i diflue në trajtën më të gjallë të birrit të Francës njerzore se sa e madhe është miradija e tij ndaj ata qi e mprojnë e i ndihmojnë ndër të drejtat e tija, e sa fort janë të gabuem shumë vetë praj popujsh të qytetnuem mbi gjykimet qi apin mbi Shqypni e Shqyphtarë, i bâni Z. Godartit një pritje sa të përzemërt e të thjeshtë aq të madhnueshme e të shkëlqyeshme tue marrë para sysh gjëndjen morale e materjale të tijën.

Po sa u muer vesht t'ardhant e Z. Godartit nderesat e të gjithë qytetit t'onë kjen stolisë me namuj. Në krye të qytetit, kryetari i Perlimtares bashkë me disa piestër të këshillit Perlimtâr, me një shumicë popull të madhe e me çanden qytetse shkuen në të pritun, ku po sa mërrijti, kje përshndetun e nderue n'elmin të popullit Shkodranë.

Prej andej miku i naltë, mërrijti para Palatit të Prefekturës ku kje pritun me gëzim të math prej auktoritetve civile të vendit e brimë urimesh për një popull të panumrueshëm.

Po sa zdrypi në palat të Prefekturës bânda e Shoqnis «Vllaznija»,

muer hymnin e Frances (Marseillaise), qi u ndigjue në këmbë e me nderim prej popullit.

Zotni Godarti erdh në Shkodër bashkë me Ek. e T. Zotni Curanin, Ministrin e Financës në shpì të cilit ka për të kënë mik për sa kohë qi të rrrijë në Shkodër.

Të prenden mbrâma me 2 të k. m. Perluntarja e vendit dha një banket prej 50 vetësh në nderim të mikut t' onë Z. Godartit. Në ket banket u mbajten *toaste* prej anës së kryetarit të Perluntares të cilit i pergjegji Z. Godarti me fjalë sa të përzemërta aq të zgjedhuna e të shkelqyeshme sikur edhe prej Z. Ndoc Çobës ish-ministrit të Financave.

Banketi kje organizue me madhni të posaçme e shkelqimin e tij e çqejten edhe jonet e këndshme si të bândes të Shoqnis „Vllaznija“ ashtu edhe ato t' orkestrës „Rrozafat“ të cilit paten nderime të posatshme prej Z. Godardit vetë ashtu edhe prej të gjith të huejvet e Zotnivet qi mueren pjesë në banket.

„Agimi“ fletë qi përfaqson mendimet e Shqypnis së ré, mikut të Shqypnis e birit t' atij vend prej kahë u zhvilluen mendimet e të drejtat e njeriut, tue i paraqitun nderimet e evarit mâ të zgjedhuna në rasë t' ardhunit të tij në qytet t' onë, i lutet, si mik i Shqypnis, e për nderim t' atdheut të tij, e mâ mirë me thënë, për me shlye ç' farë do paragjykimi qi është bân ndër në prej shum rasash mbi politikën e Qeveris Franceze, i lutet po thomi qi të mprojnë të drejtat shëjte të Shqypnarvet, të cilët kanë sjellun sÿt kahë popujt e qytetnuem e presin me mëshrirë, drejtsi e mprojtje kundra dhunës së mâ të fuqishëmvet.

Pajtimtarve.

Me ket numër „Agimi“ po plotson vjetin e II. të vetin. Sâ vështirsina në është dashtë me kalue edhe në ket vjetin e II. mund t' a marrë me mënd ai qi kâ pasë ase kâ mbì vedi këtu në Shqypni drejtimin e ndonji së përkohshmeje a fletoreje. Me gjith këta i duelem në krye e me ndihmë të miqve, të shokve e të pajtimtarve, e me shpresë se Shkodra pret perherë ditë inâ të mira, do të vijojmë edhe në vjetin e III. e kemi në mënd t' a qesim me mâ shum faqe.

Atyne pak pajtimtarve qi kanë mbetë pa pague pajtimin e këtij vjeti ju lutemi të na e dërgojnë sâ mâ parë pse duem të ndreqim njehsimet.

„Genovefa,,

Dega letrare e „Vllaznis,, botoi ndër këto ditë dramën 5 veprimesh „Genovefa,,. Kritikën e tij do t' a botojmë në numër tjetër t' „Agimi-t,,. Çmimi është Kr. argj. 2.50 copa. Shitet në Shtyp. „Nikaj,,.

ERRATA CORRIGE.

1). - Në numër 10 t' „Agimi-t,, Vj. II. faqe 135 rresht 28 është shkruar gabimisht se mbledhja e Dushkës është bân në vjetë 1919 tue qënë se ajo është bân me 21 Kallënduer të vitit 1920.

2). Në numër të kaluem t' „Agimi-t,, faqe 133 rresht 7 është vû gabimisht në nuk, i cilli përshe kuptimin e Propozicionit. Në vënd qi me thënë mâ e mira politikë është ajo qi lën prej nditje është shkruar nuk është ajo.

**BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)**

NDIHMAT E MBLEDHUNA PREJ POPULLIT ME TË CILLAT U BLËN VEGLAT MUZIKORE PËR BANDËN "VLLAZNIJA,,

Z. Dan Hasani	L. it. 200	Z. Dr. Basri Qallimi	L. it. 50
" Ndoc Ashiku	" " 100	" Ymer B. Bushati	" " 50
" Patuk Saraçi	" " 100	" Daut B. Gjylbegu	" " 50
" Dul Sadiku	" " 100	" Luigj Simoni	" " 50
" Halit Rroji	" " 100	" Visho B. Bushati	" " 50
" Rrok Daberdaku	" " 100	" Taip Rraboshta	" " 50
" Hysejn Draçini	" " 100	" Nikolla VII. Bellkof	" " 50
" Nush Guli	" " 100	" Ismajl Ali Balej	" " 50
" Gaspër Darragjati	" " 100	" Fuad Shaqir Begu	" " 50
" Malo B. Bushati	" " 100	" Marketë Vata	" " 50
" Hilë Topalli	" " 100	" Ndoc VII. Pistulli	" " 50
" Ymer Lufti	" " 75	" Ymer Ruzhdija	" " 50
" Sylejman Agë Hoti	" " 75	" Ragip Bekteshi	" " 50
" Hasan Çaku	" " 75	" Kolec Deda	" " 50
" Jub Dani	" " 75	" Taip Hilmi	" " 50
" Të biit e L. Zef Simonit	" " 75	" Hysejn Jukniqaj	" " 50
" Lin Luka	" " 70	" Kolë Mjeda	" " 50
" Hilë Koka	" " 60	" Ndokë Shkreli	" " 50
" Kel Marubbi	" " 50	" Beqir Aliqaj	" " 50
" Pjetër Koka	" " 50	" Ndoc Radoja	" " 50
" Danjel Mosali	" " 50	" Musà Çelepija	" " 50
" Sokrat Shkreli	" " 50	" Zef Mirdita	" " 50
" Ndrejë Kaçulini	" " 50	(vijon)	Shuma: L. it. 3055

Postë e Vogël.

TIRANË. — Z. Mazëhar Sopotit. — Muerem letrën t' ande ashtu edhe çmimin e koleksjonit t' «Agimi-t» të vj I. Të falemi nderit. —

BERAT. — Z. Adëm Shehut — Letrën bashkë me 200 liret italjane i muerem e prit falnderimet t' ona. Numra aretrat nuk kemi. Lutemi na bân pajtimtarë e na dërgo listën e tyre e do të dërgojnë «Agimi-n» rregullisht. Tue qënë se në vjetin e III. «Agimi-n» do t' a botojmë me më shumë faqe, kështu edhe pajtimi ka me ndrrue e ndrrimet kemi me t' i bā me dijtë.

VLOË. — «Mbrotjtjes Kombëtare». — Fletoren t' uej e kemi marrë rregullisht posë Nr. 23 q' nuk na kà rā në dorë; ju lutemi prandej t' na dërgoni ket Numer q' na mungon. Shpre

sojmë se «Agimi-n» do t' a mërrni rregullisht.
GJINOKASTËR. — Z. Kadri Borskit. — Artikullin «Bleta» e muerem e si po shpirt e botuem në ket numër. Për s' shpeiti do të vijojmë edhe artikullin t' and «Gurë» çmueshëm, q' për mungesë vëndi, me t' çnim t' onin nuk muejtem me e vijue.

VLOË. «Fjalë e Lirë». — Ju falëmi nderit për urimet q' na bāni e për simpatinë q' t'regoni për në.

FJER. — Z. Z. «Për Paqë e Vangjel» Lulja. — Muerem letrën t' uej, gëzohemi q' «Agimi» ju paska pelqye e ju dashkemi t' a përdorni si t' çim ndër t' det e V. t' shkollave t' atje dhe. Do të ju dërgojmë me gëzim nga 10 copë të t' a numri, por ju lutemi të keni mirsiqë në na dijtë e s' m' parë a dishroni të ju çojmë nga 10 copë të numrave të botuar e por uej nllue prej sodit e tutje.